

proučavanja i iskorištavanja bogatstva Jadranskog mora, što se danas ogleda u "jadranskoj orijentaciji Hrvatske".

Zaključno daje se više napomena koje upućuju na Brusinin značaj, njegovu trajni povezanost s rodnim Zadrom, te na njegovo rodoljublje. Uz brojne navedene dokaze ističe se i onaj iz znanstveno-stručnog područja. Brusina je mnoge svoje nove vrste nazvao imenima istaknutih Hrvata. To su primjerice nazivi novih rodova malakološke faune - Boškovića, Vrazia, Budmania, a od novih vrsta primjerice Congeria Preradovići, Unio Kukuljevići, Vivipara Mažuranići itd. Brusina to objašnjava da će se time u svjetskom prirodoslovlju čuti kako i u Hrvata ima velikih ljudi i književnika.

Da se takav glas u svijetu znanosti mogao čuti dokazuje završno poglavlje "Član mnogih akademija i društava".

Tu se razaznaje kako je Brusina bio kao uvaženi i priznati znanstvenik član brojnih znanstvenih i stručnih društava u Europi i Americi.

Krešimir SAKAČ

RADOVČIĆ Jakov: Gorjanović-Kramberger i krapinski pračovjek; počeci suvremene paleoantropologije (Dragutin Gorjanović-Kramberger and Krapina early Man: foundations of modern paleoanthropology). Izdavač /Published by/: Hrvatski prirodoslovni muzej i Školska knjiga, Zagreb 1988.

Dragutin Gorjanović-Kramberger redovni profesor paleontologije i geologije na Sveučilištu u Zagrebu i ravnatelj Geološko-paleontološkog odjela Narodnog muzeja u Zagrebu - otkrivač krapinskog pračovjeka - možda je

najeminentniji među brojnim istraživačima koji su imali ključnu ulogu u temeljnim otkrićima paleoantropologije, kao i onima koji su pridonijeli sazrijevanju te discipline i rasvjetljavanju ranijih otkrića. Njegova sposobnost da pronikne u važnost svog otkrića i znanstvenih stajališta drugih stručnjaka rezultirala je tumačenjem koje je doprinos poznavanju evolucije čovjeka.

Ova je knjiga zapravo priča o Dragutinu Gorjanović-Krambergeru i krapinskom pračovjeku, koju pratimo od trenutka otkrića krapinskog neandertalca i prvih spoznaja otkrivača i znanstvenika, pa sve do odraza tog otkrića koji su prisutni i danas. Ta knjiga nastoji čitatelju približiti iznesena razmišljanja i pokazati koliko je objašnjavanju razvoja čovjeka pridonijelo otkriće krapinskih praljudi.

Nadalje, ova je knjiga kroz tu priču, na jedan pristupačan, popularan način pokazala kakve je promjene znanost doživjela tumačeći evoluciju ljudskog roda na temelju najegzaktnijih dokaza koji svjedoče o toj evoluciji.

Knjiga je formata 21 x 29 cm, ima 176 stranica, bogato je ilustrirana s fotografijama pretežno u boji koje je besprijekorno izradio Dražen Pomykalo. Tiskana je dvojezično, na hrvatskom i engleskom jeziku (prijevod Ellen Elias-Bursać) u nakladi od 3000 primjeraka.

Knjiga je tematski podijeljena u tri dijela:

PRVI DIO: 1856 - 1906, sadrži cjeline: Otkriće pračovjeka i prvi izvještaji i tumačenja. Velike znanstvene rasprave prošlih vremena. Traženje prvog čovjeka. Gorjanović-

Kramberger, do otkrića u Krapini. Od prvih otkrića do monumentalnog djela.

DRUGI DIO: 1906 - 1936, sadrži cjeline: Novi nalazi fosilnih ljudi. Gorjanović-Kramberger, Krapina i drugi fosili. Neandertalska faza u evoluciji čovjeka.

TREĆI DIO: 1936 -1986, sadrži cjeline: Neandertalci i drugi fosilni hominidi. Razvoj čovjeka.

Predgovor knjizi je napisao Milford H. Wolpoff, profesor na University of Michigan, Department of Anthropology. Knjiga sadrži literaturu sa 114 jedinica. Katalogizirana je u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci (ISBN 86-03-99175-8; UDK 569.9 = 20 = 862 : 929 Gorjanović-Kramberger, D.

Darko RUKAVINA

BALABANIĆ, J. (ur.): Spiridion Brusina. Zbornik radova znanstvenog skupa (Zadar, 4 i 5. listopada 1989) u povodu 80. obljetnice smrti S. Brusine. Izd. Matica hrvatska, Zadar, 1991. 239 str., 18 slika, 7 tablica i kazalo osobnih imena. Tisak: "Grafoservis" Zadar. UDK: 59 + 639:929 Brusina (08). Građa usporedo izašla i u "Zadarskoj reviji", XL, 1991, 4-5.

U ovome zborniku nalaze se, najprije, doradjeni referati sa znanstvenog skupa o hrvatskom zoologu S. Brusini održani u Zadru i Rijeci. Tu su ujedno tekstovi koji su nastali u sklopu proslava Brusinine obljetnice. Tako sam zbornik ima tri osnovna dijela: dva prva sadrže priređene članke i druge tekstove o životu i djelu Brusine, zatim članke o marikulturi u nas, dok su u trećem tekstovi prigodnih priredbi.

U I. dijelu: "Spiridion Brusina - život i djelo" (str. 15-128) su članci: S. Obad, Špiro Brusina u svom vremenu; J. Balabanić, Životna staza S. Brusine; Z. Jurišić-Polšak, Brusina paleomalakolog; N. Tvrtković, Brusina zoolog; D. Rucner, S. Brusina utemeljitelj suvremene ornitologije u Hrvatskoj; D. Zavodnik, Spiridion Brusina istraživač Jadrana; M. Legac, Revizija zbirke školjkaša (Bivalvia) Brusinina suradnika don Blaža Cvitanovića; T. Maštrović, Brusina javni djelatnik i kulturni radnik.

Potom iz pera urednika tu su Zapisi o životu i radu S. Brusine. Pretežno na temelju arhivske građe i bilježaka Brusine, ili njegovih suvremenika, govori se o Brusininoj личности, odnosu prema rodnom Zadru, moru i hrvatskoj domovini, o njegovu mišljenju o važnosti i ulogama prirodne znanosti; isto tako tu je transkripcija i prijevod Brusinina autografa "Mia storia politica", te vjerojatno cjelovita bibliografija Brusininih radova, ukupno 202 naslova.

U II. dijelu "Marikultura u nas" (129-191) su radovi marikulturista: T. Vodopija, Povijest jugoslavenske marikulture; D. Lužavec, Uzgoj morskih riba - osnovni zahtjevi proizvodnje, stanje i perspektive; I. Katavić, Uloga znanosti u marikulturi; R. Segarić, Neki ekonomski aspekti uzgoja morskih riba; B. Skaramuca, Istraživanje jadranskih resursa u svrhu razvoja marikulture.

U III. dijelu "Prigodne priredbe" (193-222) je Program svečane akademije, pjesma svećenika Mate Ivičevića iz 1873. "Gosp. Brusini", pa tekst "Brusina o sebi i svojim suvremenicima", recital što ga je na temelju građe koju je prikupio J.